

I nstitut pro D emocracii a E konomickou A nalýzu

Nezávislý think tank při
Národohospodářském ústavu AV ČR, v.v.i.
zaměřující se na analýzu, vyhodnocování
a vlastní návrhy veřejných politik

IDEA CERGE
EI

**Akademie věd
České republiky**

Strategie AV21

Špičkový výzkum ve veřejném zájmu

Ekonomové spolu s biology, matematiky, sociology vytvořili platformu „**IDEA anti COVID-19**“ s cílem zefektivnit boj s epidemií a zmírnit její ekonomické dopady.

Tato prezentace:

1. Epidemiologické modely
  2. Sběr dat o domácnostech
  3. 20 studií a doporučení
- vazba na NERV, EPT UKŠ
Příklad: distanční vzdělávání

Epidemiologické modely

Nezávislý think tank při
Národohospodářském ústavu AV ČR, v.v.i.
zaměřující se na analýzu, vyhodnocování
a vlastní návrhy veřejných politik

IDEA CERGE
EI

Model A: Celkový epidemiologický pohled

Celopopulační model zkoumající důsledky plošných opatření a trasování. Předpovědi po dobu výjimečného stavu zasílány MZ, Hospodářské komoře.

Model B: Regionální pohled

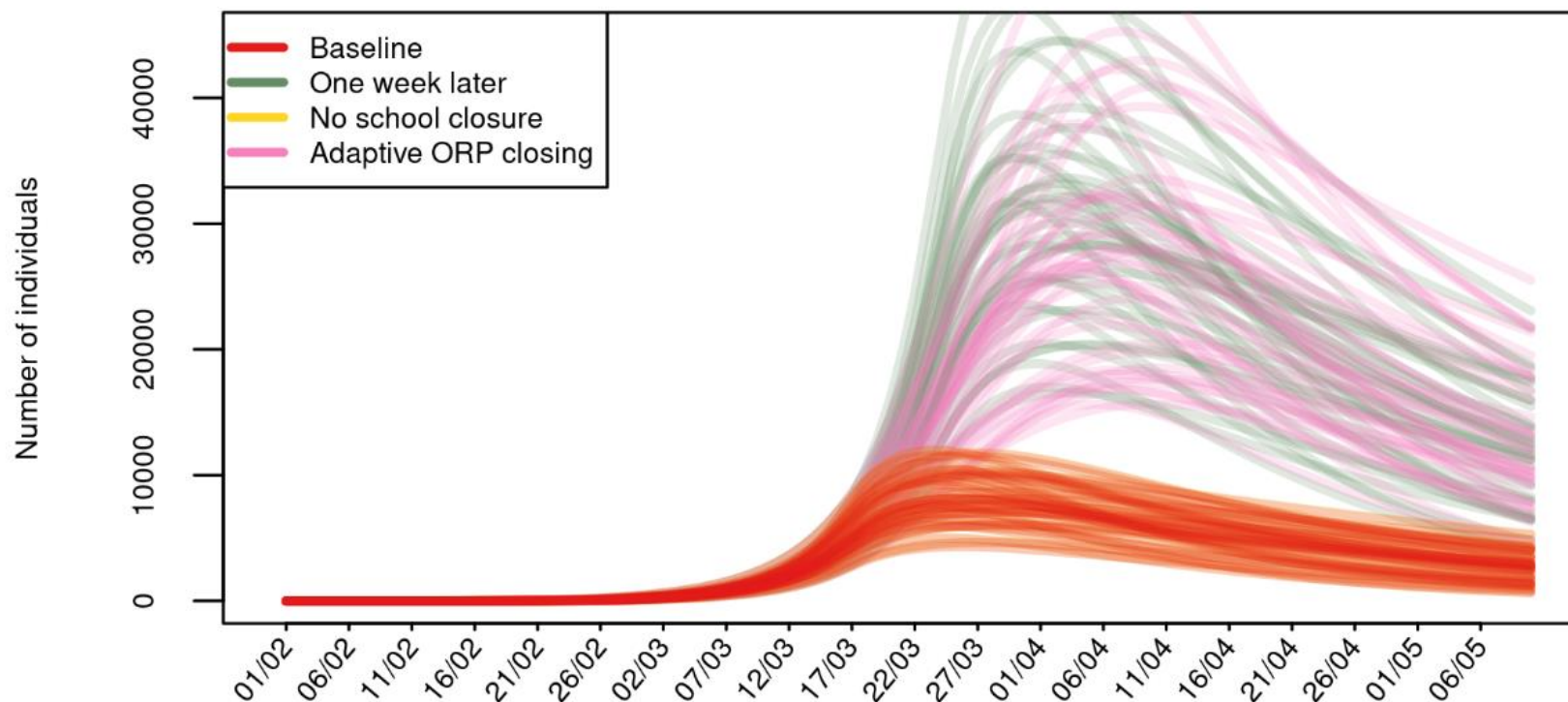
Třípopulační model zkoumající mechanismus epidemie na úrovni všech 206 obcí s rozšířenou pravomocí. Umožňuje modelovat opatření omezující jednotlivé populace: uzavírání škol, izolace seniorů, jen pro některé ORP atp.

Model M: Individuální pohled

Síťový agentní model města M, kde je každý občan modelován samostatně. Umožňuje na úrovni města s 60 000 obyvateli, kteří jsou spojeni přibližně jedním milionem vazeb, modelovat strategie testování a trasování, opatření jako uzavření sportovišť, opatření týkající se domovů pro seniory atp.

Využití: prospektivní srovnání různých opatření (lokální uzávěry při různých limitech), retrospektivní modelace možných scénářů (výjimečný stav o týden později, neuzavření škol), vývoj v mikrosvětě podle různých typů trasování.

Kalibrováno na ISIN a PAQ šetření o chování lidí: kontakty, dodržování opatření

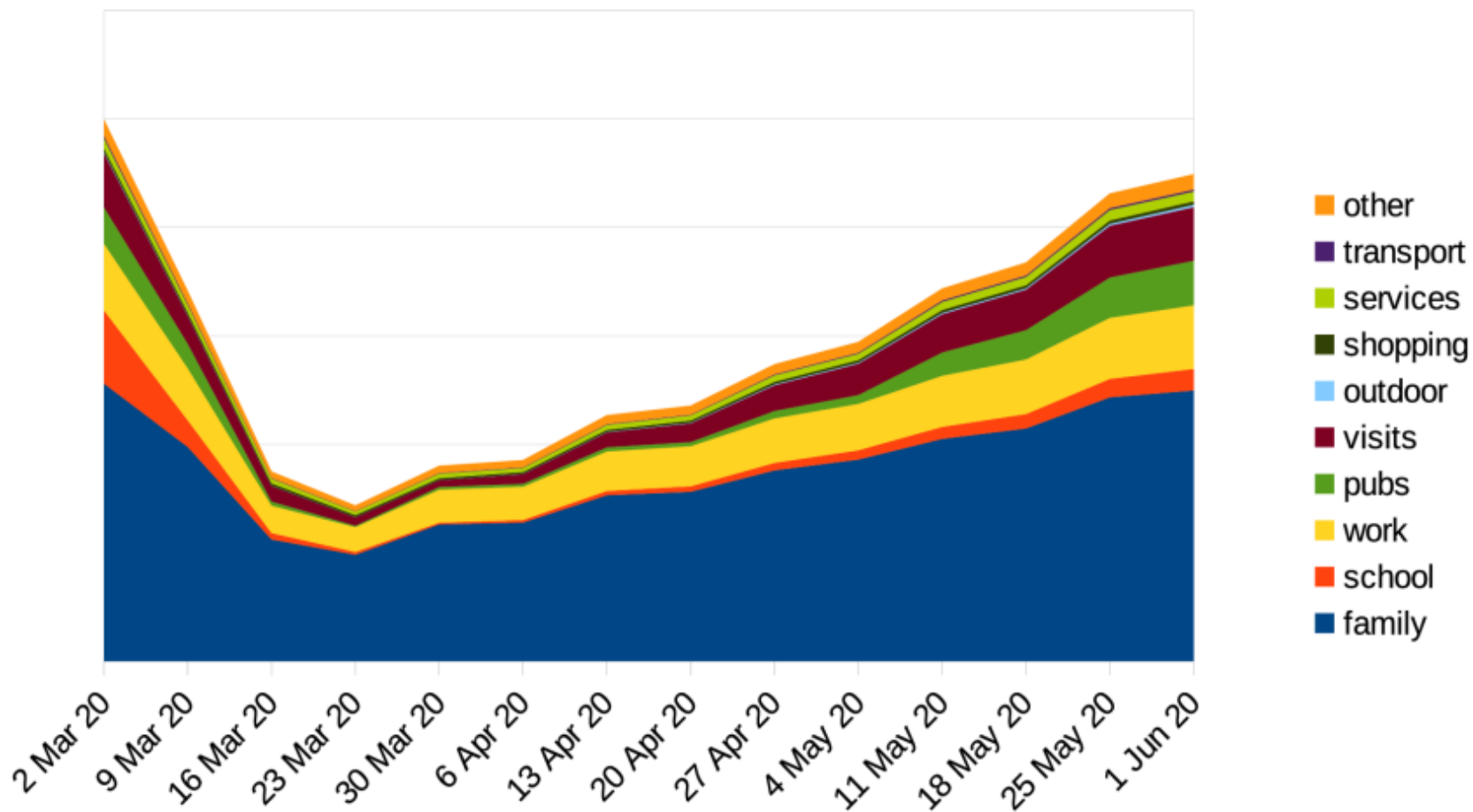
Baseline: 11. 3. zavření škol, doporučení home office, 12. 3. omezení cestování, 14. 3. zavření restaurací, sportu, kultury a většiny obchodů, 19. 3. roušky, desinfekce, minimálně 2m rozestupy.

Průběh krize v longitudinálním šetření domácností PAQ Život během pandemie

Nezávislý think tank při
Národohospodářském ústavu AV ČR, v.v.i.
zaměřující se na analýzu, vyhodnocování
a vlastní návrhy veřejných politik

IDEA CERGE
EI

Dynamika rizika nakažení v jednotlivých kategoriích kontaktů

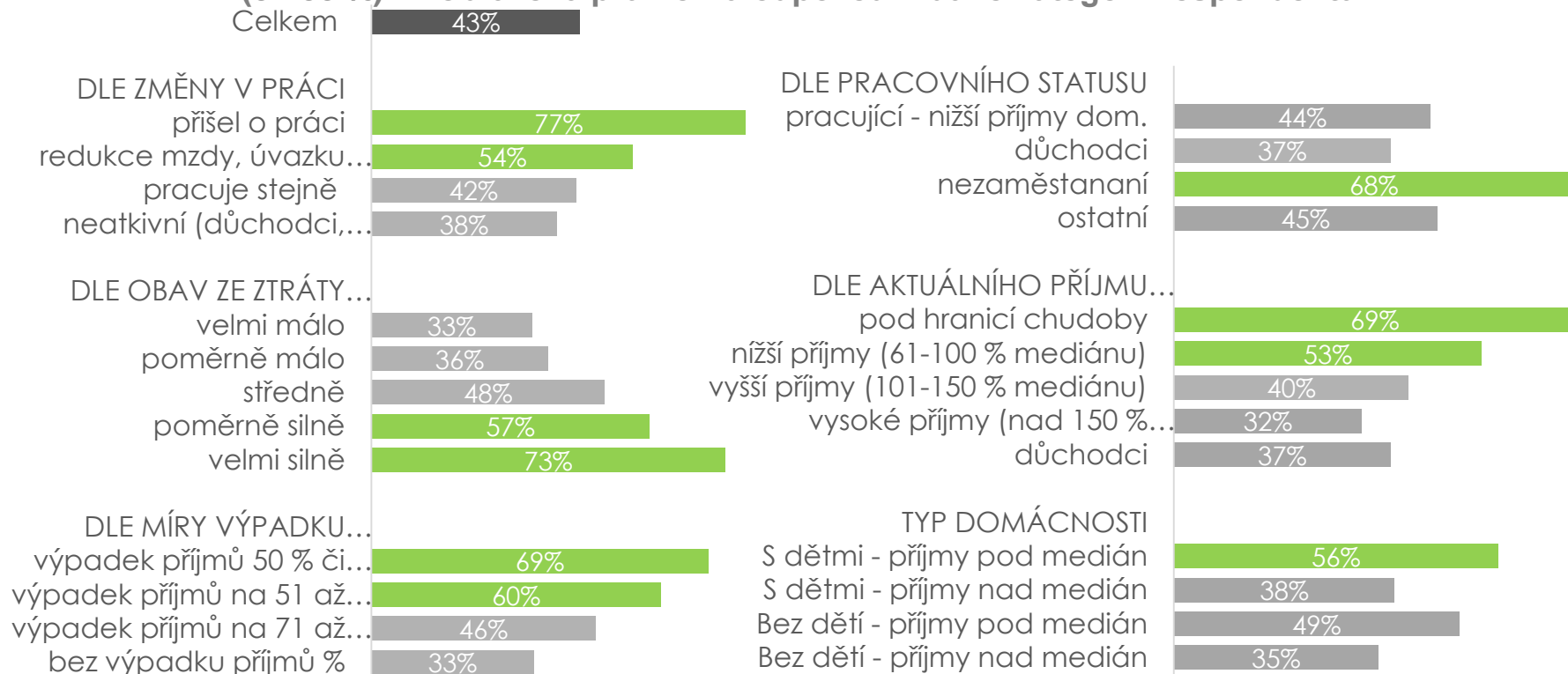
Šetření PAQ *Život během pandemie* (N=2500)

- 4 %**   pracujících přišlo o práci, navíc
- 23 %**   zaměstnanců čelí redukci mzdy, úvazku, ztrátě benefitů, DPP či plateb na ruku.
- 11 %**   domácností čelí redukci příjmů o 40 % a více (cca 490 tisíc domácností)

- 23 %**   domácností chce výrazně šetřit na spotřebním zboží a potravinách
- 17 %**   pracujících se silně obává ztráty práce
- 45 %**   respondentů považuje za pravděpodobný návrat koronaviru i plošných restrikcí

Nejvyšší multiplikátor u lidí, kteří ztratili práci / byla redukována či se ztráty obávají. Mezi nízkopříjmovými a domácnostmi s výpadkem příjmu. V těchto skupinách respondenti odhadují, že by 53 až 77 % případné podpory utratili za nákupy, uhrazení potřeb apod. V ostatních skupinách respondenti předpokládají převod většiny podpory do úspor – to platí i důchodců.

Kolik z případné nepodmíněné podpory 15 tisíc Kč by vaše domácnost využila na uhrazení aktuálních potřeb a nákupy

(0-100 %) – zobrazena průměrná odpověď v dané kategorii respondentů*

Zdroj: Život během pandemie, Vlna 6, N=2500, konec května 2020 - *respondenti odpovídali pomocí slideru s tím 0-nic všechno bychom dali do úspor až 100-celou podporu bychom využili na uhrazení současných potřeb, nákupy atd.

20 studií a doporučení

Nezávislý think tank při
Národohospodářském ústavu AV ČR, v.v.i.
zaměřující se na analýzu, vyhodnocování
a vlastní návrhy veřejných politik

IDEA CERGE
EI

Novější studie

- Zdravotní dopady ekonomických krizí
- Startupy v době pandemie
- Pandemie a sociálně-ekon. nerovnosti ve vzdělávání
- Jak probudit ekonomiku
- Makroekonomická politika v časech epidemie
- Kurzarbeit: zahraniční zkušenosti
- Využití Bluetooth pro trasování šíření Covid-19
- Sběr osobních údajů pro trasování Covid-19
- Algoritmus testování nákazy: zahraniční praxe
- Jak komunikovat s veřejností v době pandemie?

Ekonomický šok, jaký svět neviděl: ekonomiku musíme rychle zmrazit a pak ji znovu probudit

Studie IDEA anti COVID-19 #2
březen 2020, Filip Matějka

Shrnutí klíčových opatření a zásad hospodářské politiky v rychlé reakci na uvalení plošných restrikcí.

Studie možným vodítkem pro přípravu opatření vlády, centrální banky a dalších institucí v ČR.

Pomoc státu firmám na udržení zaměstnanosti: rychlá, jednoduchá, ekonomicky smysluplná

Studie IDEA anti COVID-19 # 3
Březen 2020, Daniel Münich

Doporučení ekonomických principů odkladu splatnosti odvodů sociálního a zdravotního pojištění zaměstnavatelů z mezd zaměstnanců, jako opatření na okamžité snížení negativních dopadů na firmy, zaměstnance a obyvatele.

V reakci na pomalou implementaci dotačních nástrojů bylo doporučení jako nástroj udržení likvidity zavedeno do praxe v průběhu května.

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Ministerstvo · Média a veřejnost · Tiskové zprávy MPSV · Rok 2020 · Odklad splatnosti sociálního pojištění pomůže zaměstnavatelům překonat obtíže

**Odklad splatnosti sociálního pojištění
pomůže zaměstnavatelům překonat
obtíže**

Insolvence v časech koronaviru: návrh dočasných změn insolvenčního zákona

Studie IDEA anti COVID-19 #4, březen 2020, Tomáš Richter

Návrh výjimečných dočasných opatření pro výjimečnou situaci v oblasti insolvenčního řízení.

Všech pět návrhů bylo téměř kompletně implementováno do konce dubna 2020.

IDEA ANTI
COVID-19

JAK NEPŘETÍŽIT SYSTÉM & CHRÁNIT PODNIKY

aneb
DOČASNÁ ZMĚNA PRAVIDEL
INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

5 z 5 návrhů studie IDEA
na změnu insolvenčního zákona

ve sbírce
zákonů
(191/2020 Sb.)

IDEA ANTI
COVID-19

epravo.cz

Přihlášení

Zažít

ČLÁNKY ZÁKONY SOUDNÍ ROZHODNUTÍ AKTUÁLNĚ COVID-19

občanské právo obchodní právo insolvenční právo finanční právo správní právo pracovní právo trestní právo e

29. 4. 2020 ID: 111033 upozornění pro uživatele

Lex COVID: Krizová insolvenční opatření ke zmírnění dopadů pandemie koronaviru

Poslanci i senátoři schválili vládní návrhy zákonů, které mají ochránit české podniky zasažené koronavirovou situací před bankrotem a tím odvrátit dominový efekt na českou ekonomiku. Jedná se zejména o zákon č. 191/2020 Sb. upravující zvláštní opatření ve vztahu k insolvenčním právu, výkonu rozhodnutí a exekucím (tzv. „lex COVID“) a dále zákon č. 177/2020 Sb. upravující odklad splátek úvěrů.

Rovněž byla přijata novela zákona zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, podle níž Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP) může nově poskytovat kromě pojištění také záruky za splacení firemních úvěrů na provoz, pracovní kapitál, inovaci a zkvalitnění výroby pro velké exportně orientované podniky. Tyto přijaté zákony jsou již účinné, když ve stavu legislativní nouze nabyly účinnosti dnem jejich vyhlášení.

Testování na Covid-19: pozor na více škod než užitku

Přehled zahraničních testovacích praxí: ekonomicko-statistická perspektiva

Studie IDEA anti COVID-19 #5 a #8
březen 2020, Jakub Steiner, Jan Kulveit,
Ludmila Matysková, Ole Jann, Pavel
Kocourek a Vladimír Novák

Studie o zahraničních přístupech k efektivní
alokaci testů na Covid-19 a komentovaný
přehled testovacích směrnic ze zahraniční
praxe a vývoje algoritmu pro testování
nákazy.

*Přehled využitelný pro českou národní
strategii testování. Poskytnuto
epidemiologickému týmu MZd.*

U koho má **testování na COVID-19** největší společenský přínos?

Jak optimálně alokovat omezené množství testů

IDEA ANTI
COVID-19

Přístup domácností k nákaze a vládním opatřením: info z terénu

Jak komunikovat s veřejností? Poznatky behaviorální ekonomie v boji proti COVID-19

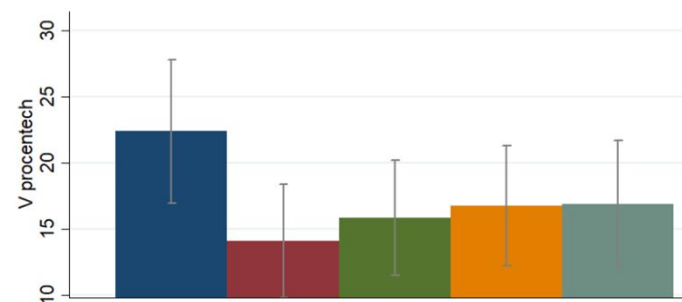
Studie IDEA anti COVID-19 #7a #10, březen 2020, Václav Korběl, Vladimír Novák, Micha Šoltés, Lukáš Tóth

Dotazníkové šetření a experiment testující ochotu lidí dodržovat omezující opatření provedené ve spolupráci se společností Behavio Labs.

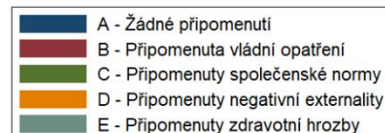
Jedny z prvních zjištění ohledně reakcí veřejnosti na plošné restriktce a experimentální ověření významu připomínání restrikcí.

Plánujete jít ven v následujícím týdnu?

Podíl lidí odpovídajících: „nejspíš i kromě nezbytných cest“

Respondenti byli náhodně rozděleni do pěti skupin (A - E), viz legenda.
Úsečky značí 95% intervaly spolehlivosti.

· BEHAVIO

IDEA ANTI
COVID-19

Kurzarbeit: zahraniční zkušenosti s dotováním zkrácené pracovní doby

Studie IDEA anti COVID-19 #13

Duben 2020

Autoři: Nikolas Mittag, Filip Pertold

Přehledová studie o parametrech principu kurzarbeit v evropských zemích.

Koronavirový kurzarbeit v Evropě

Jak vlády dotují mzdy zaměstnanců v podnicích postižených COVID-19

	Podmínka	Výška náhrady mzdy*	Doba (měsíců)
Česko	kromě veř. sektoru	Podle podniku uzavřený v ekon. tísní	?
		80 %** 60 %***	
Německo	ovlivněno > 10% zaměstnanců	Podle rodiny 1 dítě a víc jinak	12
		67 % 60 %	
Švédsko	kromě veř. sektoru; zmluvní dohoda	Podle poklesu odpracovaných hodin ↓ 20 % ↓ 40 % ↓ 60 %	6 (+3)
		19 % 36 % 53 %	
Rakousko	dohoda s odbormi / radou zaměstnanců	Podle hrubé mzdy před krizí < 1700 € 1 700 - 2 685 € > 2 685 €	3
		90 % 85 % 80 %	

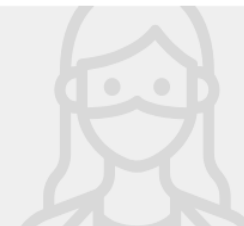
Rozdílné ekonomické dopady krize covid-19 na muže a ženy v Česku

Studie IDEA anti COVID-19 #21,
červen 2020, Andreas Menzel,
Martina Miotto

Studie mapující rozdílné dopady ekonomických krizí a krize covid-19 na ženy a muže.

Rozdílné ekonomické
dopady krize covid-19

Ženy budou krizí
způsobenou covid-19
zasaženy tvrději

Nesou vyšší podíl na **péči o děti**

6,6 h

3,4 h

denní péče o děti
před covid-19

zvýšená potřeba péče o děti
v karanténě **neúměrně**
dopadá na ženy

schopnost pokračovat v práci
je výrazně nižší u matek
samoživitelů

Častěji jsou zaměstnány v **postížených odvětvích**

na místech s možností
home office jsou více
zastoupeni muži

během krize přišlo o
práci více žen než mužů,
hlavně **ve věku 44+**

nezaměstnanost žen
může dále růst poté, co
skončí **ošetřovné**

Častěji jsou obětmi **domácího násilí**

42%

nárůst hovorů na **linku pomoci**
Bílý kruh bezpečí během prvních
měsíců karantény

méně příležitostí žádat o pomoc
bez povšimnutí násilníka

IDEA ANTI
COVID-19

COVID-19 Crisis Fuels Hostility against Foreigners

Vojtech Bartos, Michal Bauer, Jana Cahlíková, Julie Chytilová

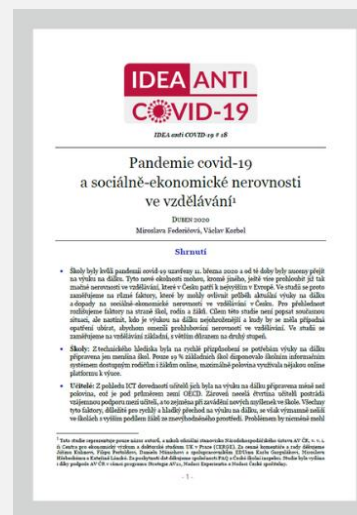
Aggressive behavior against out-group members often rises during periods of economic hardship and health pandemics. Here, we test the widespread concern that the Covid-19 crisis may fuel hostility against people from other nations or ethnic minorities. Using a controlled money-burning task, we elicited hostile behavior among a nationally representative sample (n=2,186) in the Czech Republic, at a time when the entire population was under lockdown. We provide causal evidence that exogenously elevating salience of the Covid-19 crisis magnifies hostility against foreigners. This behavioral response is similar across various demographic sub-groups. The results underscore the importance of not inflaming anti-foreigner sentiments and suggest that efforts to restore international trade and cooperation will need to address both social and economic damage.

<https://www.iza.org/publications/dp/13250/covid-19-crisis-fuels-hostility-against-foreigners>

Pandemie covid-19 a sociálně-ekonomické nerovnosti ve vzdělávání

Studie IDEA anti COVID-19 #18, květen 2020, Miroslava Federičová, Václav Korbel

Vzdělávání na dálku pohledem rodičů

Zpráva z longitudinálního výzkumu o vzdělávání, květen 2020, Václav Korbel, Daniel Prokop (PAQ)

Obsah reportu

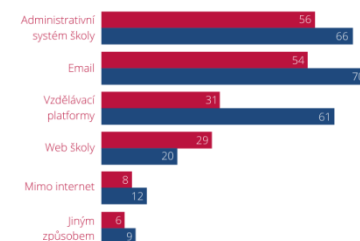
	Strana
O projektu	3
Část 1 – Hodnocení vzdělávání na dálku rodiči	8
A. Přetěžování žáků učivem a jednotnost škol při zadávání	9
B. Spokojenost rodičů a zvládání výuky na dálku	13
Část 2 – Průběh a podrobný ucelitelský rámec vzdělávání	14
A. Typy zadávaných úkolů	
B. Známkování a hodnocení	
C. Čas strávený učením	
D. Jakým způsobem žáci	
E. Zastávání úkolů	
F. Komunikace s dítětem	
Část 3 – Změnila pandemie	

Které kanály využívá škola několikrát týdně nebo denně? (v %)

2. stupeň ZŠ | Víceletá gymnázia

IDEA ANTI COVID-19

PAQ RESEARCH

Pandemie covid-19 a sociálně-ekonomické nerovnosti ve vzdělávání

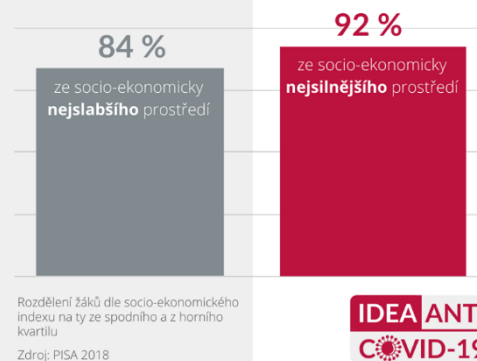
Studie IDEA anti COVID-19 #18, květen 2020, Miroslava Federičová, Václav Korbel

Studie zkoumající potenciální dopady distanční výuky v průběhu karantény na sociálně-ekonomické nerovnosti ve vzdělávání v Česku.

První studie na toto zásadní téma v ČR. Doplnjuje zjištění z šetření České školské inspekce mezi řediteli škol.

Sociální nerovnosti ovlivňují vzdělávání žáků na dálku

Podíl žáků, kteří pocítují podporu rodičů v jejich vzdělávacím procesu

TEMATICKÁ ZPRÁVA - VZDĚLÁVÁNÍ NA DÁLKU V ZŠ A SŠ

07.05.2020

Česká školní inspekce zveřejňuje tematickou zprávu, která je souhrnným výstupem mimořádného šetření k problematice vzdělávání na dálku na základních a středních školách v době pandemie COVID-19.

Potenciální doporučení NERV

HW: Vysokorychlostní připojení: **MPO** OP PIK, pokrytí učeben wi-fi: **MŠMT** a IROP, multimediální notebook a mobilní internet každému učiteli: **MŠMT** OP JAK

On-line nástroje Ekosystém doporučených online nástrojů (placený moderátor MŠMT NPI) se zapojením Česko.Digital, digikoalice.cz/, #NaDálku, MAP/MASK Místní akční skupiny, podpora vzniku materiálů pod otevřenými licencemi (např. Creative Commons), komunitní funkce (recenze): edu.cz: **MŠMT** garance min. financování

Výzkum: Vznik nebo rozšíření působnosti existujícího rezortního výzkumného pracoviště zaměřeného na digitální pedagogiku. Metodická podpora ředitelů. Centrum podpory na paed. fakultách. Inovace Rámcových vzdělávacích programů.

Žáci odříznutí od výuky: Odměna učitelům za doučování září-listopad: Podpora pořízení ICT techniky pro žáky bez přístupu k výuce v kombinaci s kroužky s tematikou digitální gramotnosti, dostupná volná wi-fi. Plus terénní práce. Chybí data, finance.

Jan Žůrek

NADACE
České spořitelny

NADACE
KRÁSA POMOCI

Experientia
NADACE

učitel
naživo

